

Sallan kunta
Postipolku 3
98900 SALLA
sallan.kunta@salla.fi

LAUSUNTO

29.1.2018

Dnro 053 /2018

Viite: lausuntopyyntönnö 4.12.2017

SALLAN PORTIN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA

Kaavaehdotus

Sallan kunta valmistele osayleiskaavaa Sallan Portin tuulivoimapuistolle. Tuulivoimaosayleiskaava mahdollistaisi suoraan rakennusluvan antamisen tuulivoimaloille. Tuulivoimaloita rakennettaisiin maksimissaan 8 ja yhteenlaskettu kokonaisteho saisi olla maksimissaan 30 MW. Hanke sijoittuu kokonaisuudessaan Sallan paliskunnan alueelle.

Sallan paliskunnan suurin sallittu elopöroluku on 5 300 ja poronhoitajia oli 148 poronhoitovuonna 2014-2015. Porotalous on merkittävä elinkeino Sallan kunnassa. Alueen poronhoito perustuu luonnolaitumien ja porojen luontaisen laidunkierron ympärivuotiseen hyödyntämiseen. Nyt tuulivoimatuotantoon suunnitellut alueet Sinnamovaarassa ja Lehtovaarassa ovat etenkin loppukesän ja syksyn laitumia. Yhteensä noin 30 % paliskunnan poroista käyttää aluetta näinä aikoina eli kyseessä on poronhoidolle tärkeä alue. Alueella on siksi myös poroerotusaita ja kämppä. Toinen kämppä sijoittuu aivan kaava-alueen eteläpuolelle. Poroja kuljetetaan aitaan etenkin kaava-alueen keskellä olevan tien länsipuolella ja ainakin kaksi suunniteltua voimalaa sijoittuu porojen kuljetusreitille tai lähelle sitä porojen kulkusuuntaa vasten. Paliskunnan paikkatietoaineiston mukaan alue on myös kevätlaidunta. Porot ovat herkimmillään ihmisen aiheuttamille häiriöille keväällä ennen vasontaa, sen aikana ja pienten vasojen kanssa. Silloin ne todennäköisesti myös välttäisivät tuulipuistoa. Tästä on myös tutkimustietoa Ruotsista. Tutkimusalueen porojen laidunnus siirtyi pienten vasojen kanssa 3,5 km päähän tuulipuistosta. Hankkeella voi olla merkittäviä vaikutuksia porojen laiduntamiseen, ainakin se tulisi erittäin todennäköisesti vaikuttamaan poronhoitotöiden suorittamiseen alueella. Hankkeen vaikutukset poronhoidolle ovat jossain määrin epävarmoja, joten niitä tulee aktiivisesti seurata. Hankkeen seurannasta ja mahdollisten haittojen ja menetysten korvaamisesta tulee laatia sopimus paliskunnan kanssa. Myös jatkuva vuoropuhelu paliskunnan ja hankevastaavan kanssa koko hankkeen aikana on tärkeää haittojen lieventämiseksi.

Poronhoidon huomioon ottaminen kaavoituksessa

Poronhoitolaissa (848/1990) (PHL) säädetään poronhoidolle vapaa laidunnusoikeus, joka pohjautuu ikimuistaiseen nautintaoikeuteen ja joka on lain esitöiden mukaan tarkoitettu pysyväksi oikeudeksi: ”Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta.” (PHL 3§). Vapaa laidunnusoikeus on edellytys kannattavalle poronhoidolle. Poronhoitolain 53 § osaltaan turvaa poronhoito-oikeutta, sillä se säätää: ”suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa.” Lausuttavana oleva kaavan alue ei ole valtion mailla.

Poronhoitoa turvataan myös valtioneuvoston päätöksellä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Niissä todetaan: ”poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueidenkäytölliset edellytykset.” Itä-

Lapin maakuntakaavassa määrätään koko maakuntakaava-aluetta koskevissa yleismääräyksissä: ”Porotalouden sekä muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja loma-asutusta suunniteltaessa on otettava huomioon porotaloudelle tärkeät alueet. Suunniteltaessa valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.” Viimeinen lause laajentaa neuvotteluvollisuuden koskemaan myös muita kuin valtion viranomaisia, kuten kuntia. Hankkeesta on järjestetty poronhoitolain 53 § kaltainen neuvottelu toukokuussa 2015, mikä on todettu hyväksi käytännöksi vaikka hanke ei valtion maille sijoitukaan. Hyvä neuvottelukäytäntö tarkoittaa, että neuvottelut aloitetaan riittävän aikaisessa vaiheessa, ja että neuvotteluiden lähtökohtana on todellinen mahdollisuus vaikuttaa asioihin, eli pöytään ei voida tulla valmiiden suunnitelmien kanssa. Neuvotteluita tulee jatkaa niin kauan, että asiat saadaan ratkaistua. Porotalousselvityksestä ei käy ilmi mitään neuvottelussa on niiden jatkamisesta sovittu, mutta katsomme, että niitä on syytä jatkaa, sillä hankkeesta tulee sopia sen haittojen kompensatioista, vaikutusten seurannasta ja siitä miten havaittuihin vaikutuksiin reagoidaan.

Kaavamääräykset ja -merkinnät

Paliskuntain yhdistys on lausunut kaavasta sen aiemmissa vaiheissa ja keskittyy tässä viime vaiheen muutoksiin.

Kaavaan on merkitty Sinnamovaaran erotusaita ph-1, poronhoidon kannalta erityisen tärkeä kohde/alue -merkinnällä. Sen kaavamääräys kuuluu: ”Merkinnällä osoitetaan poronhoidon kannalta erityisen tärkeitä alueita tai kohteita. Alueen suunnittelussa on turvattava poronhoidolle merkittävien rakenteiden/alueiden säilyminen.” Sinnamovaaran erotusaita on vireillä olevassa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa merkitty *ph* -merkinnällä ja näin ollen lausuttava kaavaehdotus toteuttaa jo hyvin tulevan maakuntakaavan ohjausta.

Poronhoito on otettu huomioon M-1 alueen kaavamääräyksessä: ”--- Alueelle saa kuitenkin rakentaa maa-, metsä- ja porotalouteen liittyviä vähäisiä rakennelmia. Rakentaminen tulee sijoittaa vähintään 240 metrin etäisyydelle tuulivoimaloista tai rakentamattomasta tuulivoimaloille osoitetusta alueesta.”. On tarpeen, että M-1 -alueelle voidaan rakentaa poronhoidon rakenteita. Lähimpänä Sinnamovaaran erotusaidan rakenteita sijaitseva tuulivoimala numero 2 on siirretty yhdistyksen lausunnon perusteella kaavakartalla siten, että se on yli 240 m päässä aidan rakenteista. Porojen kuljettaminen Sinnamon erotusaitaan voi silti vaikeutua, mikäli poroja ei saada esimerkiksi voimalamelun vuoksi kuljetettua käynnissä olevaa tuulivoimalaa vasten. Tällöin aitapaikka joudutaan siirtämään. Tuulivoimayhtiö on sitoutunut korvaamaan aitapaikan siirron tai muutoksen. Tästä on tehtävä paliskunnan kanssa sopimus ennen kuin kaava voidaan hyväksyä.

Kaavaan on yhdistyksen ehdottamalla tavalla lisätty koko kaava-aluetta koskeva yleismääräys, joka turvaa poronhoitoa: ”Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on turvattava poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytykset”. Määräys on hyvä ja tarpeellinen. Tämä tarkoittaa poronhoidon toiminnan turvaamista, hankkeen vaikutusten seuranta ja mahdollisten haittojen lieventämistä ja kompensointia, joista tulee tehdä sopimus paliskunnan kanssa.

Hankkeen tarkempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä Sallan paliskunnan kanssa. Paliskunnan kanssa on tarpeen käydä jatkuvaa vuoropuhelua koko sen elinkaaren ajan. Paliskuntain yhdistyksellä ei ole huomautettavaa kaavamerkintöihin ja -määräyksiin.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao